

1. A kutatás címe

A fogyatékkal élők jogainak érvényesülése a felsőoktatásban

2. A téma rövid ismertetése

A felsőfokú képzésben részt vevő fogyatékos hallgatóknak a tanulmányaik elvégzése szempontjából létfontosságú, hogy az egyetem/főiskola garantálni tudja-e a szakképesítés megszerzéséhez szükséges kedvezményeket. Ezeknek a feltételeknek a biztosítása lehetővé teszi a diploma megszerzését, aminek köszönhetően – az önálló életvitel és a társadalmi életben való aktív részvétel feltételeként – a fogyatékos hallgatók nagyobb eséllyel tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon.

A kedvezményes, esélyegyenlőséget biztosító feltételek megteremtését több jogszabály és rendelet szabályozza. Az ezek megvalósítására tett lépések, az esetleges hiányosságok, nehézségek és igények feltárásának döntő szerepe van az esélyegyenlőséget biztosító további kormányzati beavatkozások artikulálásában.

3. A vizsgált célcsoport, az elérendő cél

3.1 Vizsgált célcsoport

A kutatás elsősorban a fogyatékkal élő, jelenleg felsőoktatási intézményben tanulmányaikat folytató hallgatókra koncentrál. Az érintettek kiválasztása során arra törekednénk, hogy kapcsolatba kerüljünk a különböző típusú fogyatékosokkal [a mozgás-, látás-, halláskárosult- és az egyéb elváltozással] élőkkel, emellett a magyarországi régiók szerint is szegmentálnánk a célcsoportot.

A „kínálati oldal” adottságainak és lehetőségeinek a megismerése céljából a kiválasztott felsőoktatási intézmények vezetőit [rektorokat és dékánokat], a fogyatékosok hallgatói szervezeteit és a hallgatói önkormányzatokat, valamint a koordinátorokat is felkeresnénk.

3.2 Elérendő cél

Jelen vizsgálattal a Kurt Lewin Alapítvány meg kívánja vizsgálni, hogy

- az esélyegyenlőséget biztosító törvényi szabályozás követelményeinek eleget tesznek-e a felsőoktatási intézmények.
- milyen követelményekkel és tartalmakkal lenne indokolt kibővíteni a jelenlegi törvényi szabályozást.

4. A kutatás terve, alkalmazandó módszerek

4.1 Interjúk

A kutatás során összesen 50 db strukturált interjút kívánunk készíteni a fogyatékos hallgatók körében. Az interjúk készítésével meg kívánjuk ismerni a szakképesítés megszerzéséhez szükséges ismeretek elsajátítása során felmerülő nehézségeket, a törvényi előírások betartása – vagy be nem tartása – mellett fellépő hallgatói igényeket.

Ugyancsak strukturált interjúk révén kívánunk információt nyerni arról, hogy a vizsgált intézmények vezetői milyen nehézségekkel szembesülnek a jogszabályi követelmények betartása során, illetve milyen további intézkedések megvalósítását tartják indokoltnak és szükségesnek.

Az esélyegyenlőséget biztosító feltételek megteremtése kapcsán megfogalmazható nehézségek és feladatok megismerése céljából a koordinátorokat is fel kívánjuk keresni interjúkészítés céljából.

A strukturált interjúk lebonyolítását megelőzően – a fogyatékos hallgatók esetében 5 db, az intézményvezetők és a koordinátorok esetében 2-2 db – mélyinterjút kívánunk készíteni annak érdekében, hogy az így szerzett tapasztalatok segítségével releváns kérdéseket tudjunk kialakítani..

4.2 Megfigyelés

A kutatás során 5, az együttműködésbe beleegyező interjúalanyunkat kísérnénk végig egy átlagos oktatási napon. Ezzel a módszerrel megfigyelhetnénk a közlekedés, a kurzus-látogatás és esetleg a vizsgáztatás során felmerülő nehézségeket, az ezekkel kapcsolatos törvényi előírások meglétét illetve hiányát.

4.3 Tartalomelemzés

A felsőoktatási intézmények szabályzatai tartalmilag elemezhetőek, megfigyelhető, hogy azok mennyire felelnek meg a hatályos jogszabályoknak.

4.4 Fókuszcsoport

Csoportos megbeszélések segítségével artikulálhatóak a hallgatók és az intézmények részéről megfogalmazódó igények. Megismerhetőek a kívánatosnak tartott fejlesztési irányok, a jelenlegi hiányosságok mögött meghúzódó okok.

4.3 Ütemezés

2004. december – 2005. január: a vizsgált intézmények kiválasztása, kapcsolatfelvétel, intézményi szabályzatok bekérése, próbainterjúk lebonyolítása.

2005. február-április: strukturált interjúk elkészítése, az így kialakított kapcsolatokra építve a fókuszcsoportos beszélgetések leszerzése és lebonyolítása. Résztevő megfigyelések lebonyolítása.

2005. május: az eredmények értékelése

5. Várható eredmények

A felmérés segítségével megismerhetjük, hogy a fogyatékkal élő hallgatók jogai hogyan érvényesülnek a felsőoktatási intézményekben. Kijelölhetőek azok az irányok, amelyek mentén a jelenlegi jogszabályok módosítása kívánatos lenne. Feltárható, hogy a törvényben előírt követelmények teljesülése/teljesítetlensége milyen okokra vezethető vissza.